

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ ЧЕЧЕНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
Государственное бюджетное профессиональное образовательное учреждение
«Чеченский государственный колледж»

УТВЕРЖДАЮ

Директор ГБПОУ ЧГК

Гуноев И.С.

2020 г.

ФОНД ОЦЕНОЧНЫХ СРЕДСТВ
ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ СРЕДНЕГО ЗВЕНА

по дисциплине ОГСЭ 08. Родная литература (чеченская)
для специальности 23.02.07 Техническое обслуживание и ремонт
двигателей, систем и агрегатов автомобилей

Квалификация: специалист

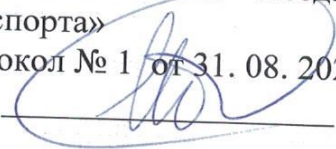
форма обучения: очная

Грозный, 2020

Комплект фонда оценочных средств разработан на основе Федерального государственного образовательного стандарта Пр. № 1568 от 09.12.16 г. по специальности 23.02.07 Техническое обслуживание и ремонт двигателей, систем и агрегатов автомобилей

Организация-разработчик: Государственное бюджетное профессиональное образовательное учреждение «Чеченский государственный колледж»

Разработчик: Зайпулаева Т.А. - преподаватель Государственного бюджетного профессионального образовательного учреждения «Чеченский государственный колледж»

РАССМОТРЕН на заседании ЦК «Техника и технологии наземного транспорта»
Протокол № 1 от 31. 08. 2020 г.
ПЦК А. Д. Ибрагимов

ОДОБРЕН на заседании педагогического совета
Протокол № 1 от 31. 08. 2020 г.
Зам. директора по НМР /З. А. Альтамирова/

СОГЛАСОВАН методистом технологического отделения ГБПОУ ЧГК

 М. Х. Мадашова

СОДЕРЖАНИЕ

1. ПАСПОРТ ФОНДА ОЦЕНОЧНЫХ СРЕДСТВ ПО ДИСЦИПЛИНЕ	стр 4
2. ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА ДЛЯ ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ УСПЕВАЕМОСТИ	7
3. ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА ДЛЯ ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ	23
4. ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ УСПЕВАЕМОСТИ И ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ ИНВАЛИДОВ И ЛИЦ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ ЗДОРОВЬЯ	32

1. ПАСПОРТ ФОНДА ОЦЕНОЧНЫХ СРЕДСТВ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

ОГСЭ 08 Родная литература (чеченская)

В результате освоения учебной дисциплины обучающийся должен *уметь*:

1. Хаа дезарг

Нохчийн мотт 1амийначу дешархочуьнгахь хила деза хаарш:

– нохчийн мотт уьйран а, юкъаметиггалин гIирс а, пачхьалкхан мотт а хиларх кхетар;

– нохчийн мотт дешаран, къинхьегаман, говзаллин гIуллакхдарехь а, ша вовзийтарехь а, юкъараллехь ша дIалоцу йолу меттиг билгалъярехь а оьшуш хиларх кхеташ хилар;

– вовшашца а, кхечу къаьмнийн векалшца а юкъаметтигаш дIакхехьарехь нохчийн маттах пайда эца кийча хилар;

– къаьмнийн культурин юкъаметтигаш дIакхехьарехь къинхетаме а, машаре а хилар;

– шен къоман а, РФ-цехь дехачу къаьмнийн а, дуьненаюкъара культура а йовзарехь нохчийн мотт мехала гIирс хиларх кхеташ хилар.

– барта а, йозанан а хаамех цхьатера кхеташ хилар (Галашонех, теманех, коьртачу а, тIебузучу а хаамех);

– тайп-тайпанчу хотIийн (стилан), жанрийн тексташ массо кепара ешар карадерзор;

В результате освоения дисциплины обучающийся должен *знать*:

– билгалбинчу барамехь яцIина (план, юхасхьайийцар, изложени, конспект, талламан болх) ладобгIна я дIаешна текст юха схьайийца хаар;

– тайп-тайпана юкъараллин хьелаш тидаме а оьцуш, къамелдарехь а, дийцаре даршкахь, дискуссешкахь дакъа лаца а, барта а, йозанан аларш кхолла а хаар.

Формой аттестации по учебной дисциплине является дифференцированный зачет .

1. 2. РЕЗУЛЬТАТЫ ОСВОЕНИЯ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ, ПОДЛЕЖАЩИХ ПРОВЕРКЕ

В результате аттестации по учебной дисциплине осуществляется комплексная проверка следующих знаний и умений:

1. Мотт а, йоза а, литература а.
2. Сулаев Мохьмад Абуевич.
Сулаев Мохьмадан дахар а, кхолларалла а.
Цуьнан поэзи а, проза а. Гиллакх- оьздангаллах, стеган вахаран лалашонах
лаьцна йолу поэтан ойланаш.
3. Лаламан лирика. Даймехкан лалам исбаьхьа, аьхна, беркате хилар а гойтуш,
иза лалашдаран ойла кхиор.
«Лаьмнаша ца дицло» цле йолу роман.
4. Айдамиров Абузар Абдулхакимович.
Айдамиров Абузаран дахар, кхолларалла.
5. «Еха буйсанаш» исторически романехь нохчийн халкъо XIX- чу бешарахь
къоман парглатонехь латтийначу кыйсаман тема. Къоман дахар клоггера,
дуккха а аглонаш толлуш гайтар.
6. Исторически бакъдолу гуллакхаш гайтарехь романан эпически шуьйра
чулацам. Цу заманахь Нохчийчохь хилла юкьараллин хьелаш говза гайтар.
7. Ахматова Раиса Солтамурадовна .
Ахматова Раисин дахар а, поэтически кхолларалла а.
Даймохк, халкьийн доттагала, машаре дахар, кьинхьегам, безам.
Кегийрхойн дог-ойла гайтар.
Ахматова Раисин поэзехь нохчийн йоблан васт.
«Дагалецамийн новкъа»- автобиографически поэма.
8. Сулейманов Ахьмад Сулейманович.
Сулейманов Ахьмадан дахар а, кхолларалла а.
9. Поэтан лирикехь къонахаллин, оьздангаллин тема. Къоман гиллакх-
оьздангаллица вехаш, эхь-бехк лардешволу цуьнан лирически турпалхо.
10. Арсанукаев Шайхи Абдулмуслимович.
Арсанукаев Шайхин дахар, кхолларалла.
11. Поэтан произведенешкахь Даймехкан исбаьхьа суьрташ, лаламан аьрха
хазалла. Клоггера кхетам, дуьненах йо ойланаш, адманна ирсехьа кыйсам
латто иза кийча хилар.
12. «Кхолламан сизаш» цле йолу стихашца язйина роман. Даймехкан тамехь
бляьхоша турпаллица Даймохк лалашбар. Ризван а, цуьнан накьостий а.
Арсанукаев Шайхин кхоллараллин мехалла.
13. Яшуркаев Султан Сайдалиевич
Поэтан байташ ешар, церан лехамаш таллар.
14. Гадаев Мохьмад-Салахь

15. Рашидов Шахид Рашидович.
Рашидов Шахидан поэзин проблематика. Лирически турпалхочун ойланащ, синхаамаш.
- 16.«Аружа»-исторически хиллачийн буха тлехь язйина поэма.
17. Махках даьккхинчу халкъо лайна баланащ, халонащ гайтаран башхаллаш. Аружа а, Алымкхан а.
18. Гацаев Саид Асланбекович
Поэтах боцца хаамаш. Поэтан байташ ешар, церан лехамаш таллар.
19. Поэтан байташ ешар, церан лехамаш таллар.
20. Ахмадов Муса Магомедович.
Ахмадов Мусан произведенин коьрта проблемаш, турпалхой.
21. Блешерашкара схьадогӀу къоман оздангаллин ламасташ хӀинцалерачу заманан лехамашца къовсаме довлар.
22. Адам эхь- бехках юхадалар, гӀиллакх лахдалар, халкъан ламасташка лерам бацар къомана бохаме хилар.
23. Ахмадов Мусан прозин исбаьхьаллин башхаллаш.
24. Ахмадов Мусан кхоллараллехь «Даймехкан васт»
25. Дикаев Мохьмад Джунаидович.
Дикаев Мохьмадан лирика. Поэтан шен Даймахках ойлаяр, къоман хиндерг ирсе хила лаар-цуьнан кхоллараллин коьрта чулацам.
26. Дикаев Мохьмадан поэзехь яхь, къоман оздангалла гайтаран башхаллаш.
27. Кибиев Мусбек Магомедович.
Кибиев Мусбекан поэзин къастамаш.
«ШагатӀулг» цӀе йолу легенда. Адамах, дахарх лаьцна йолу поэтан ойланащ.
28. Кибиев Мусбекан поэтически произведенешкахь барта кхоллараллех пайдаэцаран башхаллаш.
29. Бексултанов Муса Эльмурзаевич.
Бексултанов Мусан кхолларалла.
30. Цуьнан прозехь дахар шатайпанчу хотӀехь гайтар. Къоман хиндерг халкъан ламасташ лардарца дозаделла хилар произведенешкахь чӀагӀдар.
31. Яздархочун кхоллараллин маьӀна, исбаьхьаллин башхаллаш.
Халкъан барта кхоллараллица уьйр хилар.
32. Шайхиев Ӏалвади Хасмагомедович.
Шайхиев Ӏавладин кхолларалла.
Цуьнан поэзи шуьйра чулацам а, маьӀна а.
«Лазаман лорах» поэми тӀехь поэтан деган Ӏийжам.
33. «Дерачу кхолламан кхиэл»- стихашца язйина повесть. Къоман гӀиллакхаш а, озда безам а гайтар.
Шайхиев Ӏалвадин кхоллараллин мехалла.
34. Алиев ГӀапур Хамидович
Поэтан дахар, кхолларалла. Поэтан байташ ешар, церан лехамаш таллар.
35. Ибрагимов Канта Хамзатович
36. «Берийн дуьне» цӀе йолчу романан дакъош дешар, таллар.
37. Эльсанов Ислам Исраилович
38. Повесть «ХӀинца бен садаьржаш дац»
39. Кхечу къаьмнийн литературех хаамаш

2. ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА ДЛЯ ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ УСПЕВАЕМОСТИ

2.1. Формы и методы оценивания

Предметом оценки служат знания и умения, предусмотренные ФГОС СПО по дисциплине Чеченский язык и литература и направленные на формирование общих и профессиональных компетенций.

Текущий контроль освоения студентами программного материала учебной дисциплины имеет следующие виды: входной, оперативный и рубежный.

Входной контроль знаний студентов проводится в начале изучения дисциплины с целью определения освоенных знаний и умений (базовых) в рамках изучения общепрофессиональных дисциплин, а также выстраивания индивидуальной траектории обучения студентов.

Оперативный контроль проводится с целью объективной оценки качества освоения программы учебной дисциплины, а также стимулирования учебной работы студентов, мониторинга результатов образовательной деятельности, подготовки к промежуточной аттестации и обеспечения максимальной эффективности учебно-воспитательного процесса.

Оперативный контроль проводится преподавателем на любом из видов учебных занятий. Формы оперативного контроля (контрольная работа, тестирование, опрос, выполнение и защита практических, выполнение рефератов (докладов), подготовка презентаций, наблюдение за деятельностью обучающихся и т.д.) выбираются преподавателем, исходя из методической целесообразности.

Рубежный контроль является контрольной точкой по завершению отдельного раздела учебной дисциплины.

Зачет (или дифференцированный зачет, экзамен) проводится по окончании изучения дисциплины.

В системе оценки знаний и умений используются следующие критерии:

⇒ «Отлично» – за глубокое и полное овладение содержанием учебного материала, в котором студент легко ориентируется, владение понятийным аппаратом за умение связывать теорию с практикой, решать практические задачи, высказывать и обосновывать свои суждения. Отличная отметка предполагает грамотное, логичное изложение ответа (как в устной, так и в письменной форме), качественное внешнее оформление;

⇒ «Хорошо» – если студент полно освоил учебный материал, владеет понятийным аппаратом, ориентируется в изученном материале, осознанно применяет знания для решения практических задач, грамотно излагает ответ, но содержание и форма ответа имеют некоторые неточности;

⇒ «Удовлетворительно» – если студент обнаруживает знание и понимание основных положений учебного материала, но излагает

ето несполно, непоследователно, допускает неточности в определение понятий, в применении знаний для решения практических задач, не умеет доказательно обосновать свои суждения;

⇒ «Неудовлетворительно» – если студент имеет разрозненные, бессистемные знания, не умеет выделять главное и второстепенное, допускает ошибки в определение понятий, искажает их смысл, беспорядочно и неуверенно излагает материал, не может применять знания для решения практических задач; за полное незнание и непонимание учебного материала или отказ отвечать

2.2. Типовые задания для оценивания умений и знаний по дисциплине

Талламан диктант (текст)

Тахана вайн бакьо яц ледара хила.

Гуйренан еха, йочане буйса яра тлекхачаза. Иштта еанчу суйренца пешахь йогучу цларе а хьобжуш, ширачу хабаршка ла а доьгуш лаш самукьадолура сан. Къаьсттина хазакетара Дадин хабаршка ладуглуш. Цхьа хазчу маттаца, ша цигахь хилча санна, дуьйцура Дадас хабар. Тайп-тайпана хуьлура Дадин дийцарш, амма хлоразза а, гиллакхе хила веза стаг, тешаме хила веза, шен цлийца, нохчалла долчо дийр дац эхье хлума, массо а хлуманал дезаниг стеган сий ду, башха а дац: зуда я стаг, къонахийн амалш товш ю шинггехь а, олий дерзадора цо шен къамел. Тховса а цхьа члогла сахьавзина, Дадин хабарша синхьаам баре сатесна дийхира ас: «Дада, дийцахьа суна хьайн шира хабарш, хьайна сел члогла езачу къонахалле сан шовкь ойуш, боккьал а волчу нохчочун амалех дийцахьа суна». Дадас, сан амалера шена деза битамаш лохуш санна, леррина сан бляра а хьаьжна, тийначу озаца шен хабар долийра. Цо, шен дедас дуьйцуш ма-хаззара, хенашца ца хуьйцуш, ша цигахь хилча санна, оцу хиламийн теш я коьрта декъашхо ша хилча санна, дуьйцура цкъа мацах нохчийн лаьмнашкахь хилларг, лелларг, шена хезнарг.

Ша дийцинарг тлечлагл дора: «Вайн халкъана Дала елларг йоккха хазна ю – шена чохь исбаьхьа лалам долу Нохчийчоь. Бленнаш шерашкахь хлокху вайн махкахь, вайн латта тлехь, хьанал къа а хьобгуш баьхна вайн дай. Цара мохк а ларбина, дайн гиллакхаш а лардина, вониг дла а тоттуш, диканиг тле а эцна, оьшург, пайденна дерг тлаьхьалонна а дитина. Тахана вайн бакьо яц ледара хила, вешан мотт а, дайн гиллакхаш а длатаса, Даймехкан дола ца дан», - олий.

Петирова П. «Орга» цле йолу журнал №4, 2016ш.

Арсанукаев М. «Замано хуьйций те стаг?»

Собар

Вайн дайшна сийлахъ хеттачу синмехаллех цхъаь ю – собар. Иза шена цхъа хала киртиг тІехІоьттича, къастам бан дезаш, сих ца луш сатоха хъекъал а, ницкъ а хилар ду.

Собарх лаьцна дуккха а дуйцу нохчийн халкъан дийцаршкахъ а, иллешкахъ а, кицанашкахъ а.

ЭвтархойнАхьмадахдолчуиллитІехъ хила тарлодов, гІалгІазкхичунсобарбахъанехъ, цахуьлуш, шина къонахчундоттагІалла а кхоллалуш, дІадоьрзу. ВайниллийнтурпалхойнТайминБийболтан, Исмаилин Дудин, АдинСурхон, кхечеранамалехъ, майраллица, хъекъалца, доьналлицацхъаьнахъахошдусобар.

Собар а шен-шен даржаш долуш ду: юкъарчу стеган собар, къонахчун собар, Іаламстеган (эвлаян) собар.

Юкъарчу стеган собар вайна хІора дийнахъ а оьшу, вовшашца гІиллакхе, цхъа хІума эца хІоьттича шен рагІ тІекхаччалц латта, машенахъ хилча гІашлочунна некъ бита... Денна а оьшу вайна собар.

Халчу киртигехъ нисвелча, зулам ца деш, юьх кІайн цу юкъара вала гечо лахар а, и карор а ду къонахчун собар.

МацахТайминБиболтволчувеьна хила цхъа ондастаг, хьо наха чІогІакъонахвубоу, схъавола схъа аравалашехлатавезахьобохуш, мохъ а хьоькхуш.

БиболтгІецалаьцнацобеананекъ. Цоаьлла: «Шаницкъкъовсушвац, шагІиллакхкъовсушву. ЦутгІешахьосаннамайра а вац, шакхьорушстагву».

Вукхо цецваьлла аьлла: «Ахъ хІун дуйцу, оццул цІе йоккхуш волу хьо муха хуьлу кхьоруш?»

«Дера со ван-м вукхьоруш. Со кхьору нехан махка дІавахча, сайгара цхъа гІалат а даьлла, ас суо а, берриге нохчий а юьхьІаьржа хІитторна; со кхьору со волчу веана хъаша, цхъана хІуманна реза воцуш дІавахарна; со кхьору суо бахъанехъ нахана зулам даларна... Со гуттар а кхьоруш ваьхна ву хьуна кху дуьненчохъ, хьуо майра стаг лоьхуш велахъ, кхечухъа гІуо», - аьлла Биболта. Шеца иштта къамел дича, ша лелориг дош доцийла а хиьна и онда стаг, шена бехк ма биллахъара, аьлла дІавахнера.

Ахмадов Муса Магомедович.

«Нохчийн гІиллакх-оьздангалла.» 2011 шо.

Диктант язъян текст

Ирсе кІохцал.

Цхъана хьуьнхахъ ехаш-Іаш яра зу. Цуьнан кІохцалех цхъаь ирсе хилла, дикачу адамашна беркат дохьуш. Иза луларчу нахана хезна. Амма цхъанне а хууш ца хилла, ирсе кІохцал муьлханиг ду. ТІаккха уггаре а сутарчу стага аьлла: «Вай и зу схьалоцур ю.Цуьнан кІохцалш дерриш схъа а даьхна, хІоранна цхъацца дІалур ду. Иштта а хуур ду ирсениг муьлха ду.»

Цул тІаьхъа нах зу лаха бахана, цхъаь воцург . «Садолу хІума ен а йийна , даьккхина ирс суна ца оьшу», - аьлла, цІахъ Іийна иза.

Адабийн маттахь ийстхилла иза: «Хьан догцлена ойланаш, хьанал дахар а девза суна. Сайн ирсе кӀохцал ас хьуна дӀало. Зуламечу нахана со карор яц», - аьлла, кӀохцал дӀа а делла, дӀаыхана зу.

Мел лехарх нахана зу ца карийна. Ткъа воккхачу стеган керт а ирс а, беркат а деана.

Нохчийн фольклор.

Хаарш зер. ТӀедиллар.

Нохчийн мотт Леррина, ойла а еш, еша текст

Ламанан кийрара схьадаьлла, шийлачу маьхьарца охьанехьа сихделира Хи. Иза тӀеӀийдалора ирачу тӀулгашна, да...ийчу чхернашна, цуьнан некъ луйцура пепнийн ханнаша, мокхазан бердаша, жагӀанан баьрзнаша. Амма иза сацо ни..къ бацара. ТӀулгаш шеца охьаидадора цо, чхерашна оьгӀазе пе беттара, бух охкура, тулгӀешца тӀ..хула лелхара. Дечиг тӀадайора. Мохой, малхой кхуьнан тешаме накъостий хуьлий, мурьюблуйтура иза. ТӀаккха хӀара ларадора цуьнца. ЖагӀанан баьрзнаш дашадой, дӀадохура...

Уггар халанаш мокхазан бердаш дара. СадаӀар доцуш, дийнахь а, буса а т...салора царх Хи. Дош (ца) хуьлура. (Духа)долура. Ницкъаш а гулбой, юха а чухьодура. Бердийн ондачу тӀулгех етталуш, дамар-дарц хуьлий, аталора тулгӀенаш. ТӀаккха царна кхин 1...мира: хьасталой, яьржий, хьобстура бердаш. Шерашкахь, иттанаш шерашкахь, бӀ...шерашкахь... Эххар а, мокхазан бердийн йи...сарера доли, дарделла цӀокьа лом санна, лахенга, йорт оьций, доьдура и.

Ӏаьно бӀаьсте аьхкено гуьйре х...цуш де буйсанга лешаш суьйре 1уйренга йолуш дӀаоьху зама. Хин болар дац хедаш лахлуш. Иза даима цхьабосса ду: некъ беш...

- Мича сихделла хьо ХӀун Ӏалашо ю ахь юьхьара лаьцнарг

- Даха сихделла. Ӏалашо – дахар...

Доккха са доккхуш санна белшаш дӀасасаттайой аренца даьржа Хи. Амма паргӀат(м) ца долу. Хьалхахьа бу бехха некъ. ХӀорда тӀе некъ... (Л.Яхьяев «Гиххойн Таймасха»)

1) Яздаза дитина элпаш дӀаязде.

2) Билгалгьяьккхинчу кийсакехь дахказа дитина сацаран хьаьркаш дахка.

3) ТӀаккха хӀара ларадора цуьнца.- предложенера къамелан дакъош билгалдаха. Жоп:

4) ТӀулгаш шеца охьаидадора цо, чхерашна оьгӀазе пе беттара, бух охкура, тулгӀешца тӀехула лелхара.- предложени:

1) цхьалхе, чолхе ю;

2) чолхе-карара ю;

3) чолхе-цхьаьнакхетта ю;

4) цхьалхе, цхьанатайпанарчу меженашца чолхеяьлла предложени ю

Оьрсийн мате гочде дешнаш:

ханнаш-

бердаш -

тулг1енаш -

6) 1) (ца) хуьлура, (духа) долура, парг1ат(м) дешнаш нийса д1аязде;
2) дийца кьовларшна юкьахь далийнарш муьлха кьамелан дакьош ду я дешнийн х1оттаман муьлха дакьош ду; 3) хьайгара цхьацца масал даладе цу бакьонашца дог1у.

7) Бердийн ондачу т1улгех етталуш, даммар-дарц хуьлий, аталора тулг1енаш. – предложенера фразеологизм схьаязье, маь1на даста, оьрсийн мате гочье.

Жоп:

8) Схьаязде текста юкьара билгалдешнаш, хьайгара ши масал даладе

10) Бетар, х1ара ч1ерий, адамаш санна, масех тайпана ма ду.-бохучу предложенера Бетар боху дош:

1) подлежащи ду;

2) нийса кхачам бу;

3) лач кхачам бу;

4) цхьа меже яц.

11) Кхечу маттахь ма-кхоллара, т1еэцна дош кхолларх олу:

1) терминологи;

2) семасиологи;

3) проффесионализм;

4) калька.

12. Нохчийн дешнашкахь ца яздо элпаш:

а) а, г, д, с; б) к, х, э, ю; в) ц, о, я, и. г) ё, ф, щ, ы.

13. Нохчийн алфавитехь маса элп ду, царех шалха маса ду?

а) 49, 15; б) 48, 14; в) 47, 13; г) 46, 12.

7. Нохчийн х1инцалера алфавит х1оттийна ю

1) кириллицин буха т1ехь

2) латиницин буха т1ехь

3) 1аьрбийн алфавита буха т1ехь

4) гуьржийн алфавита буха т1ехь

Тешташ т1ехь болх.

Тест 1

Муьлхачу хандешнаша гойту хьалха яхана хан?

1) вицвелла, ладег1на, хьагьелла;

+2) дагаихнера, баьхнера, хьагьеллера;

- 4) ладуг1ура, дуйцура, хьаглора.

Тест 2

Муьлхалпредложени ю тледожоран?

- 1) Шийла яра тахана арахь.
- 2) Ма сиха дладели-кх х1ара де!
- +3) Ц1ахь бан белла болх кхочушбе.
- 4) Хьо вог1ий соьца?

Тест 3

Тешам ? иза кьонахчун коьрта амал ю.

Мотт ? иза массо х1уманан а бух бу. – предложенешкахь муьлха сацаран хьаьркаш х1итто деза?

- 1) ц1оьмалгаш яхка еза;
- 2) х1уммаь йилла ца еза;
- +3) тиреш яхка еза;
- 4) шит1адам билла беза.

Тест 4

Х1ара дешнаш антонимаш ду:

- +1) дошло – г1ашло;
- 2) харж - зен;
- 3) текх - шун;
- 4) жам1 – хьесап.

Тест 5

Муьлха терахьдешнаш нийса яздина дац?

- +1)Йолхуйтталг1а, вуьрх1ийтталг1а, берх1ийтталг1а;
- 2)Цхьайтталг1а, кхойтталг1а, шуьйтталг1а;
- 3)Йолхуйтталг1а, вуьрх1итталг1а, берх1итталг1а;
- 4)Борх1алг1а, уьссалг1а, ткьайоьсналг1а.

Тест 6

Х1окху предложенехь бакьду боху дош кьаьстина яздо:

- +1) Арахь кхоьлина яра, бакь(ду) шийла яцара.
- +2) Ахь мел бохург бакь(ду).
- 3) Нанас дукха дийхира, бакь(ду) к1ант саца туьгуш вацара.
- 4) Сирла-хьаьрса Нурседа ц1ена шен нана яра, бакь(ду) амал денит кхьачнера цуьнга.

Тест 7

Кху предложенехь ц1оьмалгаш яхкаран нийса вариант кьастае:

Нохчийн г1араваьллачу (1) говзачу поэтан Ахьмад Сулеймановн произведенеш (2) к1орггерчу хьекьалца а(3) лаккхарчу говзаллица а(4)

поххачу иссаахьаллица а(5) язйина йолу (6) лаламат (7) хаза а(8) дика а(9) ю.

- 1) 1,3,4,5,8
- +2) 1,3,4,6,7,8
- 3) 2,3,4,6,8
- +4) 2,3,4,5,6,8,9

Тест 8

Произведенехъ яздархочо гойтучу коьртачу ойланах я цунна ала луучух олу:

- +1) Эпиграф;
- 2) Метафора;
- 3) Тема;
- 4) Идея.

Тест 9

Саидов Билалан «Йиша-тлемало» поэма хьанна лерина ю?

- 1) Ахматова Р.;
- 2) Арсанова П.;
- +3) Курумова С.;
- 4) Анзорова Б.

Тест 10

Мила ву кху могланийн автор?

«Беттаса кхеттачу
Буйсанца берашлахъ
Туйранаш дуьйцу ас
Кетларчу тлулга тлехъ,
Кханенга сатуьйсуш,
Седарчийн сийналлехъ
Ойла еш луьллу со
Бешарчу чардакх тлехъ...»

- 1) Мамакаев М.;
- 2) Саидов Б.;
- 3) Мамакаев Л.;
- +4) Гадаев М-С.

Тест 11

Дуьххьара нохчийн маттахъ арадаьллачу газетан цле билгалъяккха:

- 1) «Ленинан некъ»; 3) «Даймохк»;
- +2) «Серло»; 4) «Сердало».

Тест 12

Муьлхачу поэми тлехъ ду эпиграфана далийна хларе кица?

«...иризи, меттан чов ца йиризи».

- 1) «Ций хуьйдина лаьмнаш»; +3) «Дагалецамийн новкъа»;
- 2) «Сийлаха»; 4) «Нохчийн лаьмнашках».

Тест 13

Муьлхачу илли т1ера ду х1ара дешнаш?

-Хьо вийхира ва соьга цу юьртан тхьамданаша,
Ас вехча велира хьо цу юьртан тхьамданашна
Дег1аха мерза са цара хьайга ва дехахь,
Ахь даккхий д1алолахь дег1аха мерза са.

- 1) «Аьккхийн Жанхотан илли»;
- +2) «Теркаца хьала-охьа вехаш хиллачу эла Мусостан, Адин Сурхон илли»;
- 3) «Эвтархойн Ахьмадан илли»;
- 4) «Эла Къахьармин илли».

Тест 14

Исбаьхьаллин произведенеш ешаро а, талларо а уггар хьалха доккха
г1уллакх до дешархойн:

- 1) Къамел кхиорехь;
- +2) Йоза нисдарехь;
- 3) Нийса ешарехь;
- 4) Iамийнарг т1еч1аг1дарехь.

Тест 15

Х1ара ц1ердешнаш цхьаллин терахьехь бен ца лела:

- 1) йовхарш, аьшпаш, йобкаш;
- +2) стаг, йол, йис;
- 3) Салман, Iийса, Асет;
- 4) хьонка, х1аваь, тов.

Тест 16

Х1ун гойту рог1аллин терахьдашо?

- 1) масалла;+
- 2) рог1алла;
- 3) мухалла;
- 4) хан

Тест 17

Шишиша, кхоккха, итт-итт боху терахьдешнаш ду:

- 1) гулдаран;
- 2) декъаран;
- 3) эцаран;+
- 4) рог1аллин.

Тест 18

«Барзо амалш ца хуьйцу», «Борззий, стуй» баснеш язйинарг мила ву?

- 1) Крылов И.;
- 2) Сатуев Хь.;
- 3) Гайсултанов I.;
- +4) Саидов Б.

Тест 19

Мила ву кху моҗанийн автор?

«...Даим со хьегначу Ц1е-Берде ґ1ой,
Цуьнга б1аьрг тохалаш, аьтту хилахь.
Цигахь диьнера ас бераллин той,
Цигахь лиьнера сайн чурт а, дагахь...».

1) Мамакаев М.;

+2) Гадаев М-С.;

3) Мамакаев 1.;

4) Сулаев М.

Тест 20

Х1инца вайн йолу алфавит т1еэцна

1) 1908 шарахь;

2) 1918 шарахь;+

3) 1938 шарахь;

4) 1927 шарахь

Ключи !

№ теста	№ ответа
1	2
2	3
3	3
4	1
5	1
6	1
7	2
8	1
9	3
10	4
11	2
12	3
13	2
14	2
15	2
16	1
17	3
18	4
19	2
20	2
21	3

3. ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА ДЛЯ ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ

Перечень вопросов

Литература урокан зачёт яла кечам

1. Цхъана поэтах я яздархочух лабсна дийца (реферат я доклад), цуьнан белхаш а толлуш.

2. Цхъа байт ешар (дагахь)

Нохчийн яздархой а, поэташ а.

Мотт а, йоза а, литература а.

Арсанов С.-Б. А.

Мамакаев М.А.

Ошаев Х. Д.

Гадаев М.-С.

Исаева М. С.

Эдилов Х. Э.

Музаев Н. Д.

Гайсултанов 1. Э.

Сулаев М. А

Ахматова Р. С.

Айдамиров А. А.

Арсанукаев Ш. А.

Шайхиев 1. Х.

Рашидов Ш. Р

Анзорова Б. А.

Кибиев М. М.

Эльсанов И.

Хамидов 1.-Хь. Х.

Ахмадов М. М.

Дикаев М. Д.

Нохчийн х1инцалера поэзи, проза.

Хаьржинчу произведенеш т1ехь

Зачетные вопросы по чеченской литературе

1.Рашидов Шах1ид. Тематически х1ун башхаллайолуш ю Рашидов Ш. кхолларалла?

2.Дуьххьарлера стихийн, поэмийнгулар маца араьллацуьнан?

3. Х1ун хан ю Рашидов Ш. «Аружа» ц1е йолчупоэмехь?

4.Адамийн муьлха амал гайтина поэмехь, мила ву Аружа а цуьнан бераш мацаллех к1елхьара баьхнарг?

5.Шайхиев 1алвади. Доццадийцацуьнандахаран а, кхоллараллин а

6. Х1ун маъна ду «Дерачу кхолламан кхиэл» стихашкахъ повестан?
7. Муха кхолладелира повесть т1ера турпалхойндахар?
8. Х1ун бахъана дара царна шайн дахарехъ ирс ца карор?
9. Гацаев Саъид. Муълхачутеманехлаьцна ю поэтанойланаш?
10. Поэта шенкхоллараллинхъалхарчумуърехъ стенах лаьцнаяздо?
11. «Нохчийн Есенин» ц1е х1унда тиллина Гацаев С.?
12. Ахмадов Муса. Доццадийцацуьнандахаран а, кхоллараллиннекъахлаций.
13. Ахмадов М. произведенийнкоьртапроблемаш, теманаш, турпалхой.
14. Ахмадов М. прозинисбаъхъаллинбашхаллашмуълха ю?
15. Дахаран х1ун лалашонаш йолушбу Ахмадов М. произведийнкъонатурпалхой?
16. Муълшбукоьртатурпалхой «Сатоссуш, седарчийдовш» роамнехъ? Муълха тема ю автороайбинарг?
17. Советски идеологи ца кхуьуш болу кегийрхой галл ца овлийта некъ муълха турпалхоша лобху «Сатоссуш, седарчий довш» романехъ?
18. Мила ву коьрта турпалхо романехъ «Маьрк1ажехъ дитташ»? Муха бевза вайна кхиболу турпалхой?
19. Х1ун яра Аьстмаран кхетамехъ угар ц1ена а, тешаме а хила езарг?
20. Ахмадов М. гайтина проблемаш оьрсийн муълхачу яздархой нпроизведенешкахъ ю?
21. Дийца Дикаев Мохъмадан доццачудахарахлаций.
22. Дикаев М. поэтически кхоллараллинкоьртабилгалонашмуълхарш ю?
23. Коьрта теманаш муьханарш ю Дикаевн поьзехъ?
24. Х1ун бахъана дара-те Дикаев М. кхоллараллехъэшарийнмукъамболушдукхастихашхилар?
25. Кибиев Мусбек. Доццадийцацуьнандахаран а, кхоллараллин а некъахлаций?
26. Муълхачубасаршцадохку Кибиев М. Даймехкан д1аяхначу историнсарташ?
27. Муълха тема ю Кибиев М. лирикехъ коьртаниг?
28. Х1ун исбаъхъаллинбашхаллаш ю Кибиев М. лирикан?
29. Х1ун маъна ду «Шагат1улг» легендица поэта кхийдориг?
30. Х1ун исбаъхъаллин башхалонаш йолуш бу Бексултанов Мусан кхоллараллин некъ?
31. Литературанмуълха жанр муьтахъ ю Бексутановкхоллараллина?
32. Муълхачу х1уманашкахула чекххъежарцадахаранчолхехъелашкъастадо Бексултанов М.?
33. Дийцацуьнан произведенешкахътурпалхойнамалшгайтара, цера, навасташ кхолларанбашхаллехлаьцна.

Зачёт-тест(2-г1а курс)

1. Муълхачу предложенехъ ц1еран х1оттаман сказуеми ду
 - 1) Юург - дег1ан кхача, наб - син кхача
 - 2) Арахъ дог1а дог1у

3) Галана арахь хаза дара
4) Суна ловза лаъа

2.Муьлхачу предложенера къастамаш цхьанатайпанара бац?

1) Уьш дара керла, ховха, хаза зезагаш

2) К1анта деара ц1ен, можа 1ежаш

3) Г1опана гонаха яра лекха аннийн керт

4) Керт мел ю д1асакхийсина яра аннийн, аьчган, ангалин гергаш

3.Муьлхачу предложених олу чолхе-карара предложени?

1) цхьабосса бакьо йолуш цхьаьнакхеттачу цхьалхечу предложених лаьттахух

2) кхетаран меженаш шена шена чохь йолчу предложених

3) цхьанатайпанара я шакъаьстина меженаш шена чохь йолчу предложених

4) коьртачу а, т1етухучу а предложенех лаьттахух

4.Муьлхачу предложенера подлежащи маь1нин ду

1) Т1екхечира шийла 1а

2) Дитташ къаьстинера шайн духарх

3) Олхазарша ца локхура зевне эшарш

4) Бераш а дара салазаш кечьеш

5.Муьлха терахьдешнаш нийса яздина дац?

1) Йолхуьйтталг1а, вуьрх1ийтталг1а, берх1ийтталг1а

2) Цхьайтталг1а, кхойтталг1а, шуьйтталг1а

3) Йолхуьтталг1а, вуьрх1итталг1а, берх1итталг1а

4) Борх1алг1а, уьссалг1а, ткъайоьсналг1а

6.Дошамаш х1иттор 1амочу лексикологин декъах олу:

1) этимологи

2) лексикографи

3) лексика

7.Ц1е билгалъяккха дуьххьара нохчийн маттахь арадаьллачу газетан:

1) «Ленинан некъ»

2) «Серло»

3) «Даймохк»

4) «Сердало»

8.Нохчийн х1инцалера алфавит х1оттийна ю

1) кириллицин буха т1ехь

2) латиницин буха т1ехь

3) 1аьрбийн алфавита буха т1ехь

4) гуьржийн алфавита буха т1ехь

9.Ала ца магийначу дашах табу олу, цуьнан меттан ала магийначу дашах олу:

- 1) диалектизм
- 2) жаргонизм
- 3) эвфемизм
- 4) омофон

10. Инфинитиван хаттарш х1орш ду

- 1) х1ун до? х1ун хуьлу?
- 2) х1ун дина? х1ун хилла?
- 3) х1ун дан? х1ун хила?
- 4) х1ун дийр ду? х1ун хир ду

11. Шайн лелар билгалчу меттехь бен доцчу дешнех :

- 1) неологизмаш
- 2) диалектизмаш
- 3) терминаш
- 4) архаизмаш

12. Яздархо, поэт, 1илманча ваьхна 1909-1972 шерашкахь. Дуьнен т1ехь ваха доьг1на хиллачу 63 шарахь 30 шо гергга набахтешкахь текхна цо. Мила ву и, билгалваккха:

- 1) Ошаев Х.Д.
- 2) Арсанов С-Б.А.
- 3) Мусаев М.М.
- 4) Гадаев М-С.

13. Со г1ала деша яхара. Х1окху предложенехь - деша - боху дош

- 1) къастам бу
- 2) латтам бу
- 3) х1оттаман сказуемин дакъа ду
- 4) кхачам бу

14. Нохчийн меттан грамматически категореш х1орш ю

- 1) омонимаш, синонимаш, антонимаш и.д1.кх.
- 2) палатализаци, лабиализаци, ассимиляци и.д1.кх.
- 3) дешхьалхе, орам, лард и.д1. кх.
- 4) дожарш, грамматически классаш, хандешан хенаш и.д1.кх.

14. Х1ара ц1ердешнаш цхьаллин терахьехь бен ца лела

- 1) йовхарш, аьшпаш, йоькаш
- 2) стаг, йо1, йис
- 3) Салман, 1ийса, Асет
- 4) хьонка, х1аваъ, тов

**7. ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ
УСПЕВАЕМОСТИ И ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ
ИНВАЛИДОВ И ЛИЦ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ
ЗДОРОВЬЯ**

Литература (тесташ)

1. Духхъара арахийцина нохчийн газетан ц1е хилла:
а) «Советская Автономная Чечня»; б) «Халкъан аз»; в) «Серло».

2. П.К. Услара язйина «Нохчийн мотт» учебник:
а) 1862 шарахь; б) 1911 шарахь; в) 1927 шарахь.

Муьлхачу стихтворенин т1ера ду дешнаш?

«Хьо муха буйцур бу ас дашца?

Вайн безам 1алашбал дош ма дац

Сан безам ас дашца лиэлор бац,

Дош дижна, сан безам тарло бан».

- а) «Даймахке» Раиса Ахматова; б) «Даймахке» Мамакаев Мохьмадан;
в) «Даймахке сатийсар» Гадаев Мохьмадан.

3. «Еха буййсанаш» роман язйина:

- а) Саракаев Хьамзата; б) Айдамиров Абузарс; в) Рашидов Шаида.

Царех поэма муьлха ю?

- а) Эдилов Хасмохьмадан «Сийлахь»;

- в) «Таймин Биболат»;

- д) «Эла Мусост, Адин Сурхо»;

- г) Нажаев Ахьмадан «Жа1у»;

4. Стихтворени «Ц1ен - берд» язйина:

- а) Ошаев Х.; б) Гадаев М.С.; в) Эдилов Х.М.

5. Муьлханиг ю исторически повесть?

- а) «Малика»; б) Александр Чеченский; в) «Тамара»; г) «Ц1еран арц».

8. Баснийн жанр къастийна яздар

- а) Салид Бадуев;

- аь) 1умар Гайсултанов;

- б) Мохьмад Дикаев

9. «Даймехкан декхаро г1аттийна вог1у со»...

Хьенан ду х1ара дешнаш?

Къастаде нийса жоп:

- 1) Айдамиров А.
- 2) Арсанукаев Ш.
- 3) Мамакаев М.
- 4) Дикаев М.

Нохчийн мотт (тесташ)

1. Нохчийн алфавитехь маса элп ду, царех шалха маса ду?
а) 49, 15; б) 48, 14; в) 47, 13; г) 46, 12.
2. Г1уллакхийн къамелан дакъош ду:
а) ц1ердош, ц1ерметдош, куцдош;
б) хандош, терахьдош, билгалдош;
в) дешт1аьхье, хуттург, дакъалг.
3. Дешнийн ч1аг1деллачу цхьаьнакхетарх олу:
а) идиомаш; б) фразеологи; в) диалект; г) лексикографи.
4. Карае фразеологически цхьаьнакхетар:
а) тур текхаш; б) 1уьйренан тхи; в) хаза йо1.
5. Схьакараде къамелан дакъа:
а) орам; б) мукъазнаш; в) куцдош; г) легар.
6. Схьакараде хуттургийн тайпа?
а) юкъаметтиган; б) шеконан; в) карара; г) чолхе.
7. Предложенин коьрта меже къастае:
а) кхачам; б) къастам; в) нийса кхачам; г) латтам
8. Хандешан билгалзачу кепаш олу:
а) саттам; б) х1оттаман сказуеми; в) инфинитив; г) дешнийн уьйр.
9. Билгалдаккха нийсаяздина доцу дош
1. паспортна т1ехьобжуш; 2. схьа а даьстина; 3. охьа а телаш; 4. схьвеаракх.
10. Нийсаниг харжа: Амма, ткъа бохучу хуттурийн тайпа ду:
а) къасторан; б) дозаран; в) дуьхьларан

11. Гъхкенан диинахъ хи йистехъ самукъане ду бохучу предложени тIехъ йистехъ бохург дештIахъе ю:

а)хенан; б) меттиган; в) даран суьртан.

12. ЦIердешнийн грамматически классаш маса ю:

а)пхиъ; б) кхоъ; в) шиъ; г) ялх.

14. Лексика олу:

а)цхъана дашах; б) предложенех;

в)меттан дерриге дешнех; г) дешнийн маьIнех.

15. ГIалат караде:

а) йохъелла; б) Iаржъелла; в) шекъяьлла; г) хъагъелла.

16. Схъакараде къамелан дакъош:

а)дакъалг, айдардош; б) предложени, дешнаш;

в)мукъанаш, хъаьркаш; г) хаттар, орамаш.

17. Къастае синонимаш:

а)хьукмат, талмаж; б) таро, токхо;

в)аьшпаш, къамел; г) дечиг, хъаша.

Основные источники:

1. Джамалханов З.Д., Овхадов М.Р., Абдулкадырова Р.А.

Нохчийн мотт 10-11 классаш.

АО «Грозненский рабочий»-2019

2. Джамалханов З.Д., Мачигов М.Ю. Нохчийн мотт. 2-гIа дакъа.

Синтаксис. Нохч-ГIалгIайн педучилищан 3-4-чуй курсашна учебник.

5. Мурадова З.И., Абдулкадырова Р.А. Нохчийн литература 11-чу классана хрестомати. АО «Грозненский рабочий» - 2019

6. Туркаев Х.В., Туркаева Р.А. Нохчийн литература 11-чу классана учебник. АО « ИПК Грозненский рабочий» - 2019

7. Ахмадов М.М., Алиева З. Л.-А. Нохчийн литература 10-чу классана хрестомати. АО « ИПК Грозненский рабочий» - 2019

8. Арсанукаев И. М. «Нохчийн яздархой» Грозный. Издательство « АРФА- ПРЕСС» -2017 шо. Кхаа томехъ.

Интернет-ресурсы

1.<https://urok95.ru/>

2.www.eor.it.ru/eor(учебный портал по использованию ЭОР).